

Sygn. akt IV U 538/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Alicja Kowalska-Kulik

Protokolant: sekr. sąd. Ewa Rusnarczyk

po rozpoznaniu w dniu 12 listopada 2013 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania E. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w N.

z dnia 14 marca 2013 roku znak: (...)

w sprawie E. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N.

o wypłatę emerytury za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku

oddala odwołanie

Sygn. akt IV U 538/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 12 listopada 2013 roku

Decyzją z dnia 14 marca 2013 roku, znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N., działając na podstawie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, odmówił E. N. uchylecia decyzji z dnia 26 września 2011 r., znak: (...) w części, w jakiej decyzją tą zawieszono odwołującej się prawo do emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. na podstawie art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r., nr 257, poz. 1726) w zw. z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Uzasadniając decyzję organ rentowy wskazał, że w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/2012, z dniem 22 listopada 2012 r. podjęto odwołującej się wypłatę wstrzymanej emerytury. Wyrok TK został ogłoszony w dniu 22 listopada 2012 r., w związku z czym tego dnia utracił moc art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, będący podstawą zawieszenia emerytury. Trybunał Konstytucyjny nie wskazał innej daty utraty mocy obowiązującej tego przepisu. W związku z tym, zdaniem ZUS, wyrok TK z 13 listopada 2012 r. nie ma zastosowania do przypadającego przed dniem 22 listopada 2012 r. okresu zawieszenia emerytury na podstawie art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Brak wobec tego podstaw do wypłaty wyrównania emerytury za okres zawieszenia.

Od powyższej decyzji odwołała się E. N., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez uchylene decyzji ZUS z dnia 26 września 2011 r. w części, w jakiej decyzja ta zawiesza prawo do emerytury za okres od 1 października 2011 r.

do 21 listopada 2012 r. oraz nakazanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych wypłaty zaległej emerytury od dnia 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od każdej zaległej miesięcznej raty. W uzasadnieniu powołała się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. sygn. K 2/12.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podnosząc argumentację, którą posłużył się w zaskarżonej decyzji, wniósł o oddalenie odwołania.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie był w całości bezsporny i przedstawiał się następująco:

E. N., ur. (...), od dnia 1 marca 1974 r. do 31 marca 2013 r. była nieprzerwanie zatrudniona w Spółdzielni (...) w N.. Decyzją z dnia 28 listopada 2008 r., znak:(...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. przyznał E. N. emeryturę od dnia 2 grudnia 2008 r. Wypłata świadczenia została zawieszona z uwagi na fakt, że odwołująca kontynuowała zatrudnienie. Decyzją z dnia 24 marca 2009 r. podjęto E. N. wypłatę emerytury od 1 marca 2009 r.

Decyzją z dnia 26 września 2011 r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N., działając na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227, z późn. zm.) oraz na podstawie art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r., nr 257, poz. 1726), wstrzymał E. N. wypłatę emerytury z uwagi na kontynuację zatrudnienia - od dnia 1 października 2011 r.

W dniu 20 listopada 2012 r. odwołująca, powołując się na wyrok TK z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. K 2/12, złożyła do ZUS wnioski o podjęcie wypłaty świadczenia i wyrównanie emerytury wraz z odsetkami od dnia 1 października 2011 r. Decyzją z dnia 11 stycznia 2013 r. podjęto E. N. wypłatę świadczenia od 22 listopada 2012 r.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie E. N. nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotowa sprawa dotyczyła decyzji, w której organ rentowy wstrzymał wypłatę emerytury z uwagi na fakt, że odwołująca, wobec wejścia w życie art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), nie rozwiązała stosunku pracy i kontynuowała zatrudnienie, mając prawo do emerytury. Przepis art. 103 a cyt. ustawy stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Powyższy przepis, obowiązujący od dnia 1 stycznia 2011 r., dodany do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 6 pkt 2 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r., znoszący możliwość pobierania emerytury bez rozwiązywania umowy o pracę z dotychczasowym pracodawcą, na rzecz którego była wykonywana praca bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego, objął wszystkich emerytów, a więc nie tylko tych, którzy prawo do emerytury uzyskują od momentu jego wejścia w życie, ale również tych, którzy przeszli na emeryturę wcześniej. Ci emeryci, którzy nabyli prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. mogli ją pobierać bez rozwiązania umowy o pracę jeszcze przez 9 miesięcy od daty wejścia w życie zmiany, czyli do 30 września 2011 r. Jeżeli do tego momentu stosunek pracy nie ustał, organ rentowy wstrzymywał wypłatę emerytury, poczynając od 1 października 2011 r. Regulacja ta nie wyłączała możliwości łączenia emerytury z dochodami z pracy zarobkowej, lecz uzależniała wypłatę emerytury od rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą (pracodawcami), u którego dana osoba była zatrudniona bezpośrednio przed złożeniem wniosku o emeryturę. Emeryt mógł wrócić do pracy do tego samego lub innego pracodawcy (oczywiście, o ile zostanie zatrudniony) i pobierać zarówno wynagrodzenie, jak i emeryturę. Przy tym osoby, które osiągnęły powszechny wiek emerytalny, mogły bez ograniczeń łączyć emeryturę z zarobkiem, gdyż nie stosowało się do nich zasad zmniejszenia oraz wstrzymania wypłaty świadczenia ze względu na wysokość osiągniętych zarobków.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12 stwierdził, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W uzasadnieniu orzeczenia Trybunał Konstytucyjny wskazał, że z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku utraci moc art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 roku w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Oznacza to, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku. Trybunał zakwestionował zatem możliwość zastosowania art. 28 ustawy tylko w zakresie, w jakim dotyczy to osób, które nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku, czyli w okresie po uchyleniu

art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a przed wejściem w życie art. 103 a tej ustawy, dodanego ustawą z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz zmianie niektórych innych ustaw – tj. w czasie gdy obowiązywała regulacja nie zawierająca wymogu rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą.

Rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. spowodowało, że osoby, które już skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. musiały, na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, poddać się nowej, mniej korzystnej dla nich treści ryzyka emerytalnego. Innymi słowy, ubezpieczeni, którzy prawo do emerytury uzyskali po spełnieniu jedynie warunku osiągnięcia wieku (oraz odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego), musieli ponownie zrealizować swoje prawo do emerytury według nowej treści ryzyka, czyli spełnić także warunek rozwiązania stosunku pracy, aby emeryturę nadal pobierać od 1 października 2011 r. Oznaczało to dla nich, że – chcąc nadal pracować i jednocześnie pobierać emeryturę (w tym miejscu należy przypomnieć, że ustawodawca nigdy nie zakazywał i aktualnie także nie zakazuje łączenia świadczenia emerytalnego z wynagrodzeniem, co więcej – zgodnie z art. 103 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS emeryci, którzy osiągnęli tzw. powszechny wiek emerytalny mają możliwość łączenia dochodów z tych źródeł bez żadnych ograniczeń kwotowych) – musiały rozwiązać stosunek pracy i raz jeszcze go nawiązać – oczywiście, jeśli znalazły nowego pracodawcę albo dotychczasowy zgodził się ponownie je zatrudnić.

Gdyby osoby, które nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., wiedziały w momencie przejścia na emeryturę, iż będą musiały przerwać zatrudnienie, aby uzyskać świadczenie emerytalne, to w chwili osiągnięcia wieku emerytalnego zrezygnowałyby ze złożenia wniosku o ustalenie prawa do emerytury i kontynuowałyby zatrudnienie. Im później pracownik zdecyduje się przejść na emeryturę, tym będzie ona wyższa, bo zaewidencjonowane składki będą podzielone przez mniejszą liczbę miesięcy hipotetycznego dalszego trwania życia ubezpieczonego.

Ryzyko emerytalne to zdarzenie prawne uzasadniające realizację prawa do emerytury. Określenie jego treści przez ustawodawcę jest dla adresatów takiej regulacji informacją, jakie warunki muszą spełnić, żeby zrealizować swoje prawo do świadczenia emerytalnego. W tym kontekście, jeśli ubezpieczony już raz te warunki skutecznie spełnił (na gruncie rozpatrywanej sprawy – osiągnął wiek emerytalny i odpowiedni staż pracy – bo taka była treść ryzyka emerytalnego dla osób, które przeszły na emeryturę od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.), to niedopuszczalne jest – z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa – nakazanie mu zastosowania się do nowej treści ryzyka, czyli nakazanie mu ponownego zrealizowania już raz skutecznie zrealizowanego prawa do emerytury. Osoby, o których mowa, podjęły decyzje o przejściu na emeryturę, nie mogąc przewidzieć, że przepisy zmienią się na ich niekorzyść. W przeciwnym wypadku nie składałyby one zapewne wniosku

o ustalenie prawa do świadczenia emerytalnego, bo korzystniejsze byłoby dla nich pobieranie wynagrodzenia niż dużo mniejszej emerytury, o którą wystąpiłyby po ustaniu zatrudnienia i która wówczas byłaby wyższa niż ta wyliczona w chwili, gdy złożyły wniosek po osiągnięciu wieku emerytalnego.

W związku z powyższym należało uznać, że przepis, w oparciu o który organ rentowy wstrzymał E. N. wypłatę emerytury z dniem 1 października 2011 r. jest niekonstytucyjny i nie obowiązuje, ale wyłącznie w stosunku do osób, które nabyły prawo do świadczeń emerytalnych pomiędzy 8 stycznia 2009 r. a 31 grudnia 2010 r. W tym bowiem okresie można było nabyć prawo do emerytury i podjąć jej wypłatę, bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy. Odwołująca natomiast nabyła prawo do emerytury od 2 grudnia 2008 r. Była ona wówczas zatrudniona w Spółdzielni (...) w N.. Przed datą przejścia na emeryturę nie rozwiązała stosunku pracy, dlatego ZUS zawiesił jej wypłatę emerytury. W okresie tym obowiązywał art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Z uwagi na powyższe niezbędną przesłanką do wypłaty emerytury, oprócz osiągnięcia wieku emerytalnego i posiadania wymaganego okresu ubezpieczenia, było również rozwiązanie stosunku pracy w dacie ustalenia prawa do świadczenia emerytalnego. Przepis ten został uchylony dopiero z dniem 8 stycznia 2009 r. Odwołująca zatem, chcąc pobierać emeryturę, była zobowiązana do rozwiązania stosunku pracy. Pomimo istnienia takiego wymogu i zamiaru kontynuowania zatrudnienia, złożyła wniosek o emeryturę. Nie uzyskała prawa do emerytury pomiędzy 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. W związku z tym wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., nie ma do niej zastosowania, a odwołująca podlega regulacji wynikającej z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie jako bezzasadne.